

رسالة محمد

درس ۲۰: آرامش در خانواده

اهداف درس ۲۰

از دانش‌آموزان انتظار می‌رود که پس از مطالعه درس :

- ۱- مفهوم خانواده متعادل (مطلوب) را بداند و شرح دهد.
- ۲- معنی خانواده آسیب‌دیده را درک کند و تأثیرات این نوع خانواده را بر جامعه توضیح دهند.
- ۳- پیامدهای استفاده از معیارهای نادرست در همسرگزینی را توضیح دهند.
- ۴- ملاک‌های درست در همسرگزینی را نام ببرند.
- ۵- دیدگاه اسلام در مورد همسرگزینی را شرح دهند.
- ۶- مهمترین هدف ازدواج را بیان کنند.
- ۷- عوامل سازگاری بین زن و شوهر را شرح دهند.
- ۹- فواید داشتن چند فرزند در خانواده را بیان کنند. (یا پیامدهای نامطلوب تک فرزندی را توضیح دهند).
- ۱۰- حقوق و تکالیف والدین و فرزندان را شرح دهند.
- ۱۱- راه‌های برقراری ارتباط بهتر و موثرتر با اعضای خانواده را بیان کنند.
- ۱۲- چند مورد از مشکلات یک خانواده در طول زندگی‌شان را نام برده و راه‌های مدیریت آن مشکلات را بیان نمایند.
- ۱۳- مفهوم و معنی صلهٔ ارحام را توضیح دهند و برای آن مثال بزنند.

خانواده مطلوب

اگر خانواده ای وظایف خود را به خوبی انجام دهد

دچار آسیب

وقتی خانواده **نتواند** وظایف خود را به خوبی انجام دهد

آسیب به همه جامعه

اولین گام در راه تشکیل یک خانواده سالم، **دقت در انتخاب همسر** است.

شروع زندگی مشترک

یکی از عواملی که موجب سازگاری و آرامش در خانواده می شود، انتخاب صحیح همسر است.

تکیه بر معیارهای نادرست مثل زیبایی ظاهری یا ثروت همسر ← شکست در زندگی خانوادگی

برای زندگی خوب و با سعادت، افراد در انتخاب همسر باید به **تناسب و همگونی** خود با طرف مقابل توجه کنند.

خیلی خُب حالا که اینقدر اصرار داری
میریم خواستگاری ولی میشه بگی چرا از میون
اینهمه مورد مناسب، این دختره
رو انتخاب کردی؟؟

دیگه من مشکل کار و درآمد و بیمه
و مسکن و ماشین و.... ندارم
دیگه از این بهتر هم حقوق بگیره هم خانه
مستقل داره هم ماشین داره
من به سنش چکار دارم

هر چقدر افراد از نظر اعتقادات دینی، فرهنگ، اخلاق و روحیات و وضعیت خانوادگی با همدیگر هماهنگی داشته باشند، زندگی شان با دوام تر است.

از دیدگاه اسلام، **مهمترین عاملی** که باید در همسرگزینی به آن توجه کرد،
ایمان و اعتقادات دینی افراد است.

اسلام همچنین بر **اصالت خانواده** تأکید کرده است.

فردی که به عنوان همسر انتخاب می شود، در **خانواده ای صالح و اهل ایمان و تقوا**
پرورش یافته باشد.

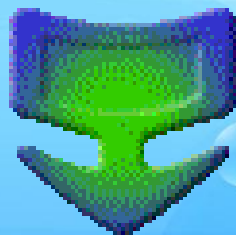

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا
وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً

و از آیات او این است که برای شما از جنس خودتان
همسرانی آفرید تا بواسطه آنها آرامش بیابید و میان
شما دوستی و محبت قرار داد

استفاده از تجربه، همفکری و حمایت خانواده در انتخاب همسر

جلوگیری از بروز بسیاری از ناسازگاری ها

سازگاری زن و شوهر در خانواده

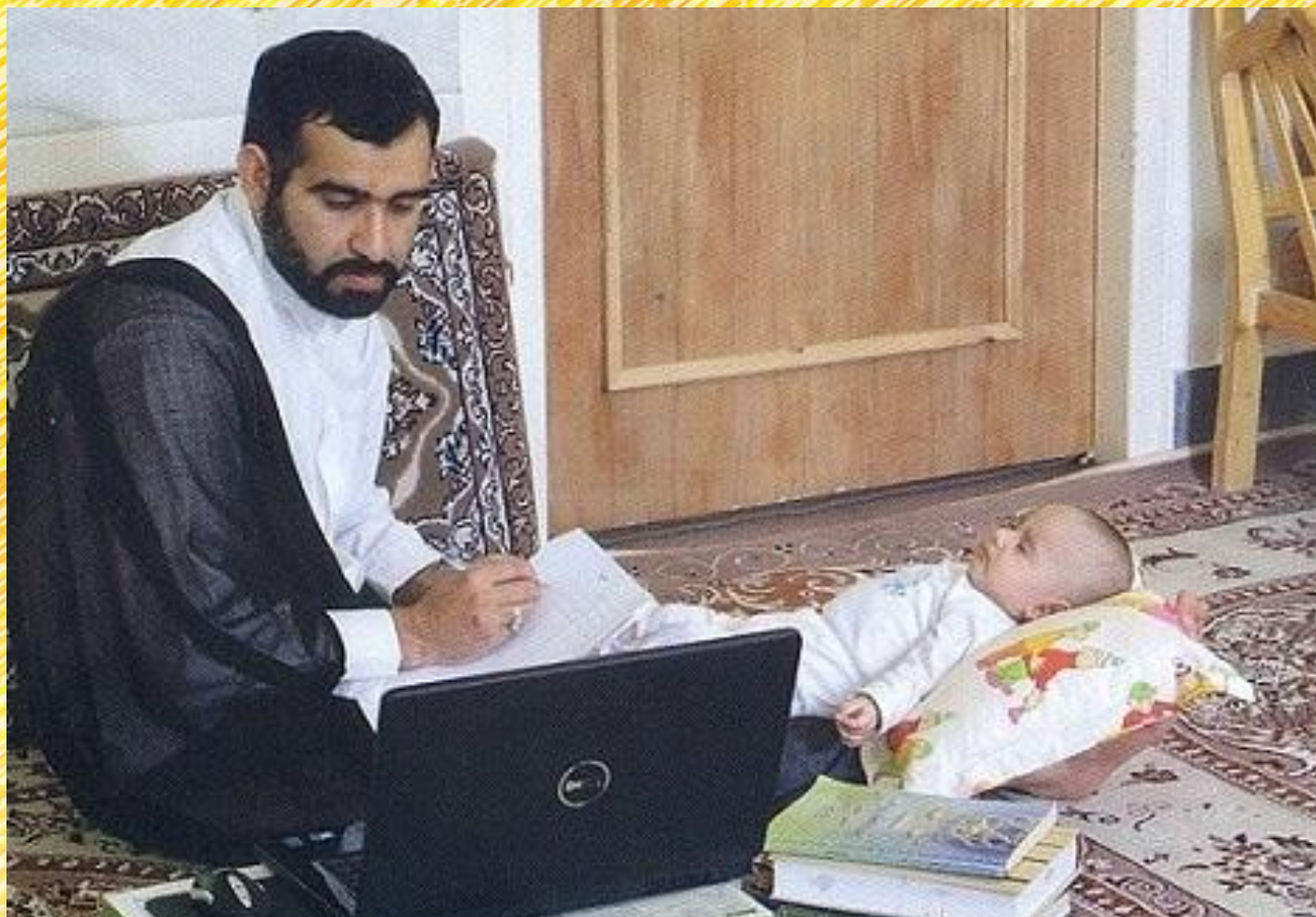

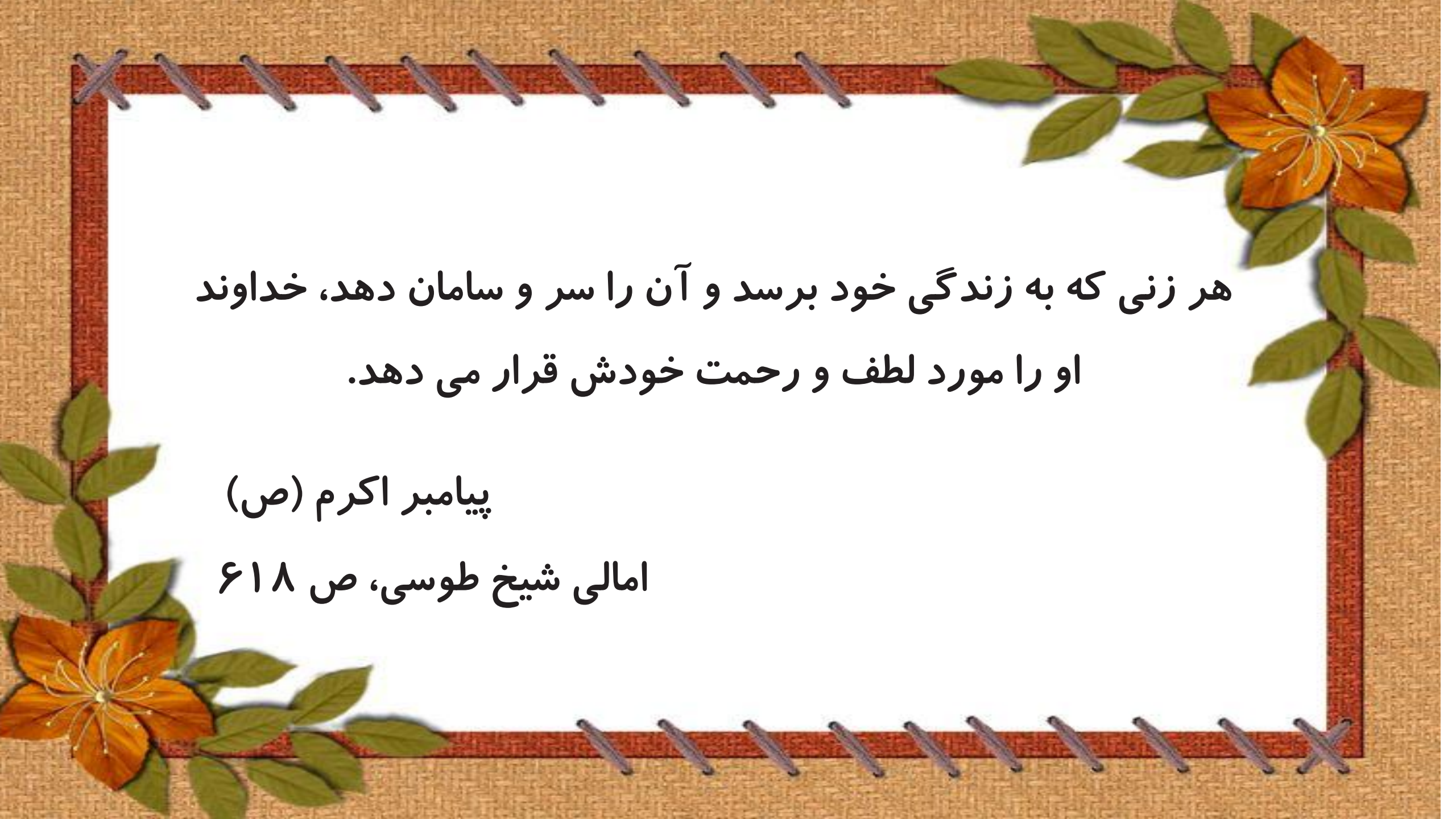
یکی از مهمترین اهداف ازدواج، برقراری آرامش و محبت بین زن و مرد است.

زن و شوهر یاور هم بوده و سعی می کنند با همدلی و کمک به یکدیگر، محبت و آرامش را در خانواده برقرار کنند.

یک همسر خوب باید وظایف و مسئولیت های خود را به خوبی شناخته و علاوه بر انجام دقیق آنها، شریک زندگی خود را نیز در انجام مسئولیت هایش، یاری کند.

هر زنی که به زندگی خود برسد و آن را سر و سامان دهد، خداوند
او را مورد لطف و رحمت خودش قرار می دهد.

پیامبر اکرم (ص)

امالی شیخ طوسی، ص ۶۱۸

روزی پیامبر (ص) به خانه ما آمد. همسر م فاطمه (ع) مشغول آشپزی بود و من هم مشغول کمک در کارهای خانه بودم. پیامبر فرمود: هر مردی که در کارهای خانه به همسرش کمک کند، مانند فردی است که شب را مشغول عبادت بوده است.

امام علی (ع)

جامع الاخبار، ص ۱۰۲

یکی از عواملی که موجب امنیت و ثبات خانواده و گرمی و نشاط آن می شود،
وجود فرزندان است.

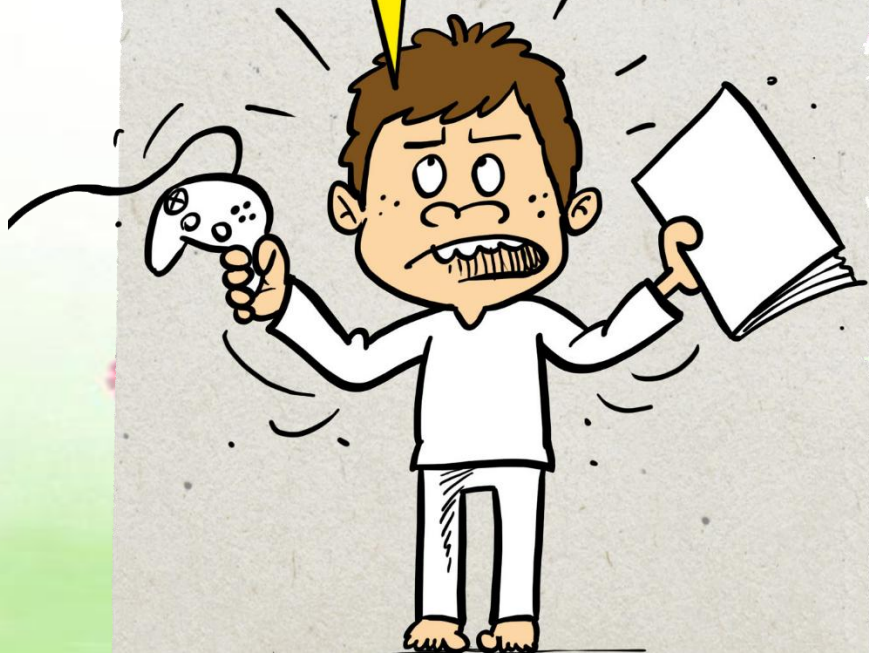
در خانواده هایی که چند فرزند دارند، تجربه اجتماعی شدن و رشد اجتماعی کودکان
افزایش می یابد.

در این خانواده ها، کودکان همبازی دارند و رقابت ها و بازی ها و دعوای کودکان و همچنین الگوبرداری از رفتارهای خواهر و برادر شکل می گیرد.

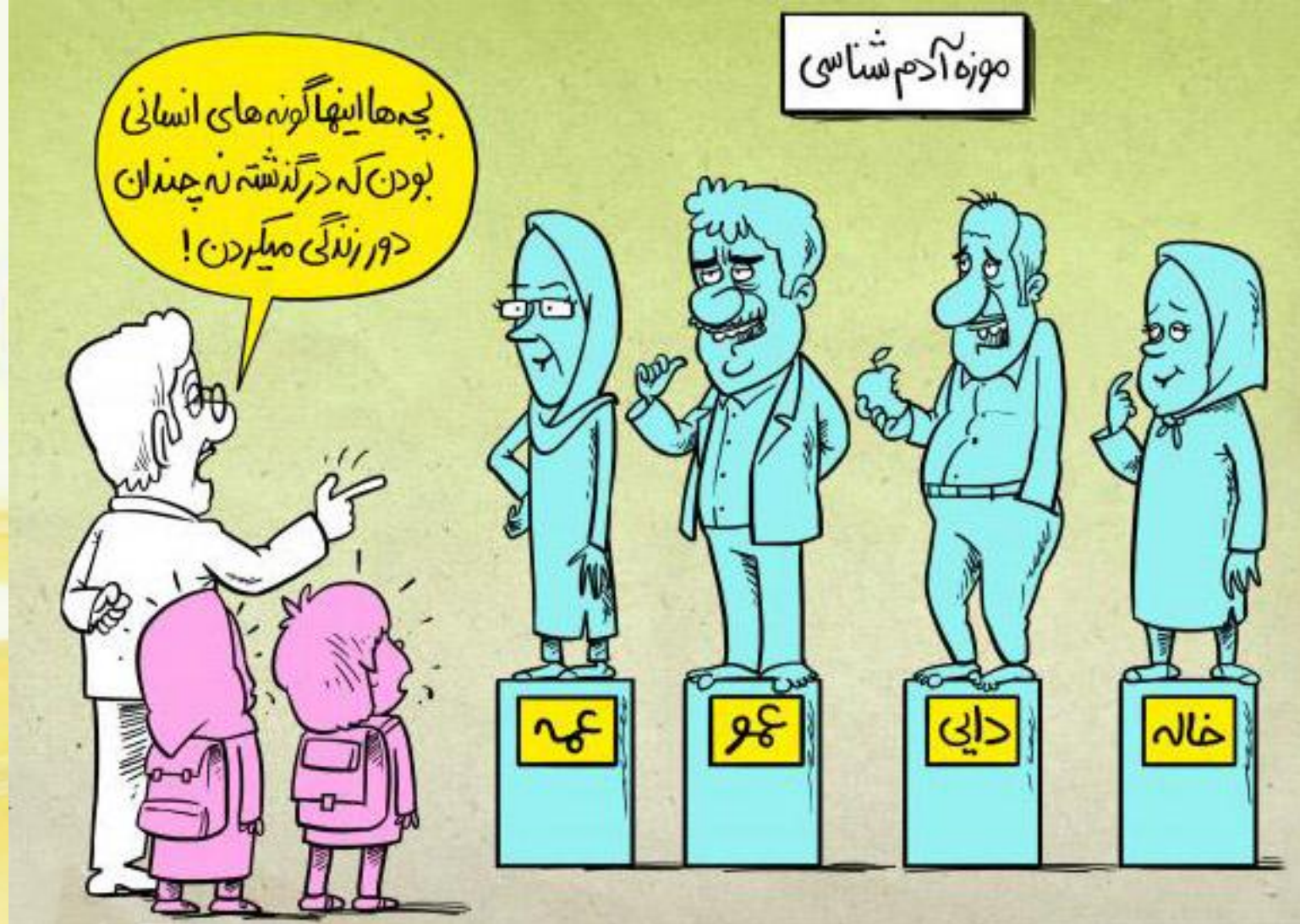
خانواده کم جمعیت

بلی بیاد با من بازی کنه!!!
بلی بیاد به من دیکته بگه!!!
بلی بیاد با من حرف بزنه!!!
بلی بیاد...

خانواده با جمعیت مناسب

افرادی که برادر و خواهر دارند، در آینده از لذت ارتباطات وسیع ترخانوادگی و حمایت و محبت برادر و خواهر محروم نمی‌شوند و فرزندان‌شان نیز از داشتن عمو و خاله و دایی و عمه، برخوردار خواهند بود.

حقوق و تکالیف والدین و فرزندان

تشکیل خانواده = حاکم شدن حقوق و تکالیفی بین زن و شوهر

تولد فرزندان = حاکم شدن حقوق و تکالیفی بین والدین و فرزندان

... و به پدر و مادر نیکی کنید. اگر یکی از آن دو یا هر دوی آنان به سالخوردگی رسیدند و این در حالی است که نزد تو هستند، (کوچکترین) سخنی که نشانگر ناراحتی و رنجش است به آنان مگو و با پرخشگری آنان را از خود مران و زیبا و شایسته با آن دو سخن بگو. از سر عطوفت و دلسوزی با آنان مهربان و فروتن باش و بگو پروردگارا همانطور که مرا در کودکی پرورش دادند (و با من مهربان بودند) به آن دو رحم کن.

سورة اسراء، آیات ۲۳ و ۲۴

پیامبر خدا(ص) فرمود:
هر فرزند نیکو کاری که
با مهربانی به پدر و مادرش نگاه کند
در مقابل هر نگاه،
ثواب یک حج کامل مقبول باو داده می شود،
سؤال کردند،
حتی اگر روزی صد مرتبه به آنها نگاه کند؟
فرمود: آری خداوند بزرگتر و پاکتر است.

بحار الانوار، ج ۷۴، ص ۷۳.

به فرزندانان احترام بگذارید و با آداب و روش پسندیده با آنها
معاشرت کنید.

رسول خدا (ص)

بحار الانوار، ج ۲۳، ص ۱۱۴

پدر و مادر مکلف اند سرپرستی کودک را به عهده بگیرند و نیازهای مادی و معنوی او را رفع کنند.

● فرزندان نیز باید در هر حال، به پدر و مادرشان احترام بگذارند.

فرزندی که پدر و مادر از او راضی نباشند، از رحمت خدا دور می شود.

اطاعت از والدین، رعایت اخلاق خوش و خودداری از بی احترامی به آنها در هر شرایطی **واجب است**.

اطاعت از والدین تنها در صورتی جایز نیست که به گناه و نافرمانی از خدا دستور دهند.

حضرت رضا علیه السلام

نیکی به پدر و مادر واجب است، هر چند مشرک باشند. ولی در
راه معصیت آفریدگار، اطاعتی از آن دو نیست.

بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۷۲

چگونه می توانیم ارتباط بهتری با
اعضای خانواده داشته باشیم؟

وجود اختلاف در نظر و سلیقه فرزندان با یکدیگر یا با والدین، تا حدی طبیعی است.

آشنا شدن فرزندان با محیط و گروه های مختلف

دارای هنجارها و ارزشهای متفاوت با خانواده

این اختلاف نظرها اگر به خوبی مدیریت شود

کمک به رشد فکری و انسجام بیشتر اعضای خانواده

یکی از عواملی که می تواند ناسازگاری ها را کاهش دهد

ایجاد رابطه صحیح و مناسب اعضای خانواده با یکدیگر است.

مواردی که می تواند به ایجاد یک ارتباط خوب با اعضای خانواده و گفتگوی صمیمی آنها با هم برای حل مشکل کمک کند:

باور داشته باشیم که بسیاری از مشکل ها با ارتباط و گفت و گوی صحیح قابل حل شدن هستند.

حتی هنگامی که مشکل خاصی بین ما و اعضای خانواده وجود ندارد، سعی کنیم وقتی را برای صحبت با آنها و شنیدن حرف هایشان اختصاص دهیم.

مخصوصاً والدینمان که ما عزیزترین افراد برای آنها هستیم.

در هنگام صحبت مخصوصاً با پدر و مادر، حتماً احترام آنها را حفظ کنیم.

احترام پدر و مادر

امام صادق (علیه السلام):

نیکی به پدر و مادر نشانه شناخت شایسته بنده خداست. زیرا هیچ عبادتی زودتر از رعایت حرمت پدر و مادر مسلمان به خاطر خدا انسان را به رضایت خدا نمی رساند.

بحار الانوار، جلد ۷۴، صفحه ۷۷

برای ارتباط صحیح با دیگران، پیام هایمان را به شکل کامل منتقل کنیم.
یعنی مشکلمان را دقیق و کامل بیان کنیم و احساس خودمان را نیز نسبت به
آن، مطرح کنیم.

شرایط شنونده را در نظر بگیریم.

مثلاً وقتی که فرد مقابل خسته است یا الان وقت کافی ندارد یا ذهن او به شدت به مسئله دیگری مشغول است، مشکل خودمان را مطرح نکنیم.

5

هنگامی که عصبانی یا شدیداً ناراحت هستید، صبر کنیم تا کمی آرام شویم، سپس با اعضای خانواده صحبت کنیم.

هنگام ارتباط از مسخره کردن، تحقیر و طعنه زدن اجتناب کنیم.

این امر سبب می شود تا شنونده ناراحت شده و دیگر به خوبی و دقت به حرف های ما گوش نکند.

سعی کنیم قبل از مطرح کردن مشکل، به راه حل های متفاوت فکر کنیم و آنها را پس از طرح مشکلمان، پیشنهاد دهیم.

در مسائل و مشکلات جدی، از فرد بزرگتر خانواده، مانند والدین یا برادر یا خواهر بزرگتر، کمک بگیریم.

مشکلات و مسائل خانواده خودمان را، تا جای ممکن در خانه حل کنیم و از بازگو کردن آنها به دیگران خودداری کنیم.

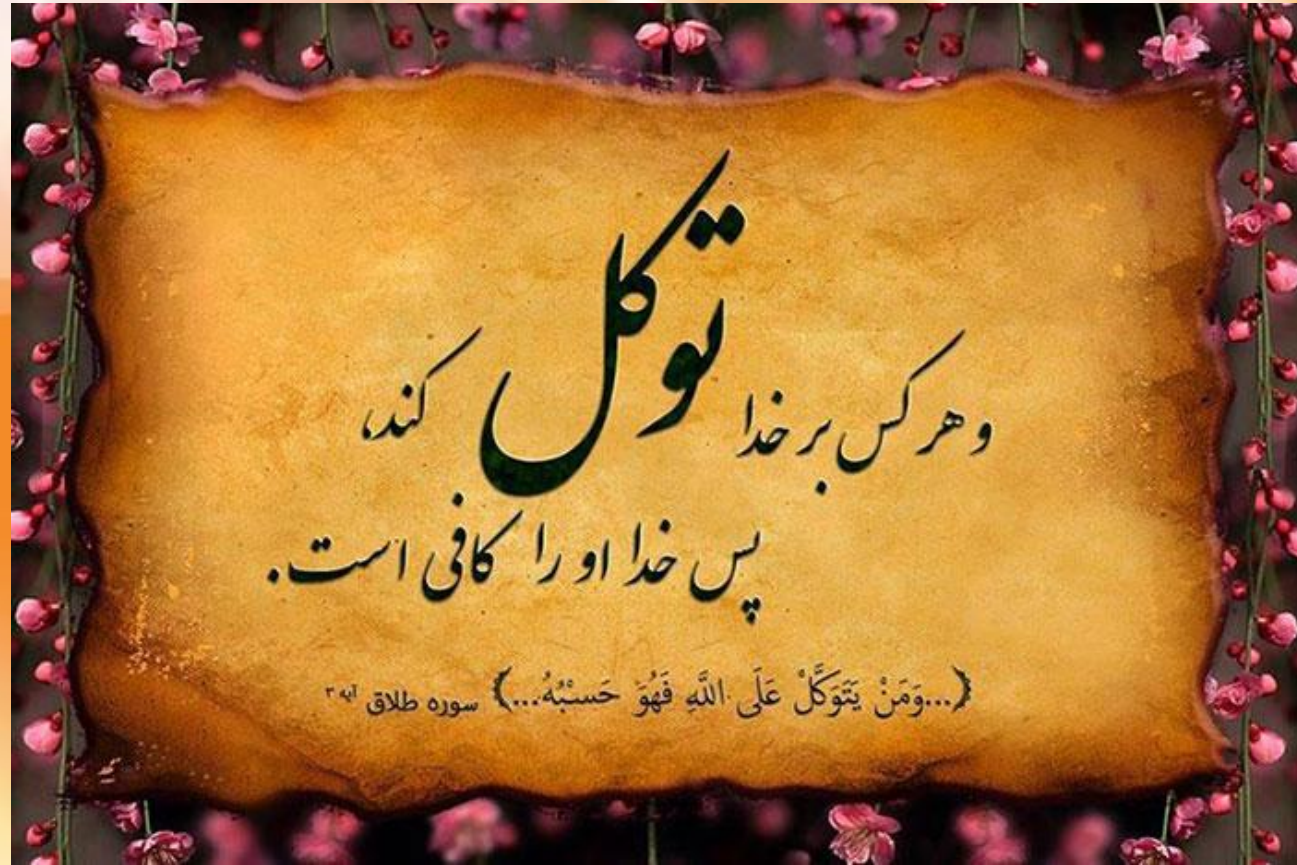
10

در موارد نیاز و حل نشدن مشکل میان اعضای خانواده، حتماً از صاحبان تجربه و بزرگترهای فامیل و یا مشاوران متعهد و متخصص نیز استفاده کنیم.

صبر و توکل به خدا، یاری رسان ما در تمام مسائل و مشکلات احتمالی ما در زندگی است.

12

باور داشته باشیم که خانواده مان، دلسوزترین و گرم ترین کانونی است که در آن بوده و خواهیم بود و همیشه همه اعضای خانواده را مانند اعضای یک پیکر و یاری رسان هم، بدانیم.

مدیریت مشکلات و حوادث غیر منتظره در خانواده

زندگی خانوادگی، یک دوره طولانی یعنی از ازدواج تا پایان عمر را دربرمی گیرد.

که علاوه بر شیرینی ها و خاطرات ماندگار خود

ممکن است مشکلات گوناگون از قبیل بیکاری، فقر، بیماری شدید و طولانی یا فوت یکی از

اعضای خانواده، معلولیت کودک و .. پیش بیاید و شرایط دشواری را برای خانواده به وجود

بیاورد و حتی ممکن است ارکان خانواده را دچار تزلزل کند.

مدیریت حوادث و مشکلات

صبر و شکیبایی

صمیمیت و همکاری

توکل به خدا

موقعیت شماره ۱

... پسردایی من نادر، دچار معلولیت است و برای انجام دادن کارهای روزانه مشکلاتی دارد.

دایی من و دیگر اعضای خانواده او این موضوع را پذیرفته اند و می دانند که برای مقابله با این مشکل، باید بیشتر تلاش و همکاری کنند. آنها با صبوری در انجام کارهای روزانه به نادر کمک می کنند. در تفریح و سرگرمی هایشان او را مشارکت می دهند و نمی گذارند اعتماد به نفس برادرشان ضعیف شود. من روحیه عالی آنها را تحسین می کنم و از صبوریشان درس می گیرم.

موقعیت شماره ۲

دو سال پیش پدر بزرگ من فوت کرد و مادر بزرگم تنها ماند. به دلیل پیری و بیماری، او دیگر نمی توانست در خانه تنها بماند و کارهایش را خودش انجام بدهد. پدر و عموهایم با همفکری برای حل این مشکل برنامه ریزی کردند. آنها قرار گذاشتند طی هفته به نوبت هریک از اعضای خانواده ها به مادر بزرگ سر بزنند و خریدهای او را انجام دهند. هر شب نیز یک نفر در خانه او بخوابد. پدرم همیشه می گوید: «ما هم روزی پیر می شویم و به کمک نیاز داریم».

ما سعی میکنیم با محبت و احترام گذاشتن به مادر بزرگم او را خوشحال کنیم. مادر بزرگ هم، همیشه دعای خیرش را بدرقه راه ما می کند.

موقعیت شماره ۳

خانواده ای را در نظر بگیرید که در آن پدر بنا به عللی دچار مشکلات اقتصادی شده است و با وجود تلاشی که می کند، نمی تواند به خوبی هزینه های زندگی را تأمین کند و درآمد کافی ندارد.

به نظر شما در این شرایط وظیفه اعضای خانواده چیست؟

اعضای خانواده باید چه تغییری در سطح توقعات و خواسته های خود به وجود آورند؟

صِلَةُ أَرْحَامٍ

در دین اسلام به صِلَةُ أَرْحَامٍ سفارش و امر شده است.

واژه «صِلَة» از وصل گرفته شده و به معنای اتحاد و پیوستگی است
و «أَرْحَامٍ» یعنی خویشان و نزدیکان.

در اسلام، کمک کردن به ارحام و خویشاوندان نسبت به دیگران اولویت دارد.

منظور از صله ارحام این است که افراد به دیدار خویشاوندان خود بروند و از حال یکدیگر
خبر بگیرند.

امام سجاد علیه السلام

هر کس خوش دارد که خداوند،
عمرش را طولانی و روزی اش را
فراوان کند، صله ی رحم کند.

البته صله ارحام تنها در دید و بازدید خلاصه نمی شود، بلکه این دید و بازدیدها باید با مهر و محبت توأم باشد.

باید دقت کنیم که وسایل ارتباطی مانند تلفن یا پیامک یا ...، ما را از دیدار حضوری فامیل هایمان، محروم نکند.

کمک مالی به خویشاوندان نیز جزء صله ارحام محسوب می شود.

در مواردی نیز که افراد نذری دارند یا میخواهند زکات یا صدقه و ... بدهند، اگر در بین خویشاوندان نیازمندی وجود داشته باشد، باید او را بر دیگران مقدم بدانند.

پاپوش

